

Valvontaosasto
OHJAS
Valitse yksikkö
Juha Vilkkö

1.12..2020

Hallintovaliokunta

sähköpostitse

hav@eduskunta.fi

Asia: Tullin lausunto asiassa HE 235/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnon antaja

Tulli/ tulliylylitarkastaja Juha Vilkkö, puhelin 04033 22791; juha.vilkkö@tulli.fi

Lausunto:

Tulli kiittää valiokunnan varaamasta tilaisuudesta saada antaa lausuntonsa asiaan.

Tulli toteaa ensinnäkin, että lähtöaineasetuksessa käytettävä termi 'tuonti' määritellään asetuksen 3 artiklan 5 kohdassa tarkoittavan myös lähtöaineen tuontia Suomeen toisesta jäsenvaltiosta. Säädettyä ehdotettavan otsikossa tarkoitettua lain 2 § 2 momentin mukaan Tulli olisi lähtöaineasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisen asetuksen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tuonnin osalta.

Vaikutuksia viranomaiselle koskevan hallituksen esityksen kappaleen 4.2.3 mukaan Tulli on valvonut vuoden 2013 asetuksen noudattamista tuonnin osalta eikä lähtöaineasetus muuta tilannetta nykyisestä.

Tavallisen kansalaisen, joka tuo maahan lähtöaineasetuksen liitteessä I mainittuja aineita on pyydettyä esitettävä lähtöainelupa Tullille, jolle jää harkintavalta siitä pyytääkö lupaa nähtäväksi vai ei. Tullissa ei laadita tarkkoja tilastoja siitä, kuinka monta kertaa lähtöainelupa on pyydetty nähtäväksi. Tiedossa kuitenkin on, että tämä määrä on ollut vähäinen ja siten myös tehtävän työllistämisaikutus on ollut vähäinen. Tilanteen ei tältä osin odoteta juurikaan muuttuvan.

Hallituksen esityksen mukaan myös tulliviranomaiset ovat saaneet koulutusta vuoden 2013 asetuksen soveltamiseen. Siten he tuntevat kumoutuvaa asetusta vastaava uuden

Valvontaosasto
OHJAS
Valitse yksikkö
Juha Vilkkö

1.12..2020

asetuksen peruseriaatteen. Koulutusta tulee nyt tarkistaa siten, että se kattaa uuden lähtöaineasetuksen vaatimukset. Tämä tulee aiheuttamaan jonkin verran lisätyötä.

Tulli ei kuitenkaan olisi uudenkaan asetuksen mukainen luvan myöntävä viranomainen. Sen sijaan sillä olisi ainoastaan oikeus tarkistaa, että maahantuotavalle aineelle on hankittu asianmukainen lupa. Lähtöaineasetuksen mukaan lupa toimivaltaiselle viranomaiselle olisi esitettävä vain pyydettyä. Vastaava menettely on voimassa jo tällä hetkellä.

Tulli toimisi myös kansallisena tarkastusviranomaisena lähtöaineasetuksen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun tuonnin osalta. Kun asetuksen liitteessä I tarkoitettuja räjähteiden lähtöaineita tuodaan Suomeen matkustajatuontina, ei matkustajalla ole velvollisuutta esittää Poliisihallituksen myöntämää lupaa ja tuotetta tulliviranomaiselle. Mitään sanktiota ei esittämättä jättämisestä siten seuraa. Matkustajalla on näin ollen myös oikeus kulkea vihreää kaistaa pitkin ja mikäli hänellä tullitarkastuksessa havaitaan lähtöaineasetuksessa tarkoitettu tuote, jonka lupa on kunnossa, ei tätä voida katsoa tuontirajoituksen alaisen tuotteen ilmoittamatta jättämiseksi. Lähtöaineasetuksen nojalla toimivaltaisella viranomaisella on oikeus pyytää lähtöainelupa nähtäväksi ja tuojalla on oltava voimassa oleva lähtöainelupa ennen tuotteen tuontia Suomeen. Menettely vastaisi jo tällä hetkellä voimassa olevaa käytäntöä.

Ehdotettavan lain (lakiehdotus 1) 9 §:n mukaan Tullilla on maahantuontia koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnan yhteydessä oikeus ottaa haltuunsa ilman lähtöaineasetuksen 5 artiklan 3 kohdassa mainittua lupaa tai lupaehtojen vastaisesti maahantuotavan tai hallussa pidetty aine. Tullin kannalta poikkeuksellista – tosin ei kokonaan uutta –olisikin se, että Tulli voisi puuttua säännösten vastaisen maahantuonnin ohella myös aineen säännöstenvastaiseen hallussapitoon. Saman pykälän 3 momentin mukaan Tullin haltuun ottamaan omaisuuden käsittelyyn sovelletaan tullilain (304/2016) 81 §:ää. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että koska näitä Tullin haltuun ottamia aineita ei voida myydä tullihuutokaupalla, niitä voidaan valtiovarainministeriön päätöksellä luovuttaa valtion laitokselle tai erityisestä syystä muulle taholle. Jollei näin voida toimia, tavara hävitetään.

Esko Hirvonen
valvontapäällikkö